

จะปรับตัวรับมือสถานการณ์ Covid-19 และก้าวเข้าสู่โรงเรียนวิถีใหม่อย่างไร¹

การประชุมครั้งนี้เป็นการรวมตัวของผู้ที่มีความสนใจต้องการเห็นการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนไทยในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นกลุ่มนักวิชาการและผู้บริหารโรงเรียนที่ “เชื่อมั่นได้ว่าทำอะไรก็สำเร็จ” การรวมตัวนี้จะมาร่วมเป็นเพื่อนคู่คิดคอยช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การนำแนวคิดไปสู่การลงมือปฏิบัติจริงในโรงเรียนของแต่ละพื้นที่ได้เห็นแนวทางที่หลากหลาย

ร่วมสร้างอนาคตการศึกษาไทยให้ก้าวกระโดด

เจตนาในการดำเนินการนี้คือ การร่วมกันสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องว่าจะต้องทำงานอย่างต่อเนื่องเพื่อเตรียมการรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อนำไปสู่อนาคตการศึกษาแนวใหม่ คือ การเปลี่ยนการศึกษาจากการพึ่งโรงเรียน เป็นการศึกษาที่พึ่งครอบครัวและพึ่งตนเองมากขึ้น

วิวัฒนาการของสถานการณ์ของการแพร่ระบาดมีความชัดเจนขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ เดือนมีนาคมเริ่มมีความตื่นตัวมากขึ้น เดือนเมษายน-พฤษภาคม-มิถุนายนปิดโรงเรียน เดือนมิถุนายนโรงเรียนปิดแต่การเรียนรู้ไม่ปิด เดือนกรกฎาคมโรงเรียนจะเปิดและการเรียนรู้เปิด สิ่งที่พบเห็นในสังคมคือ มีการพูดถึงถึงเรื่องการเปิดเศรษฐกิจกันมาก แต่ประเด็นการเปิดด้านการศึกษาที่มีการพูดถึงน้อย ทั้ง ๆ ที่มีความซับซ้อนกว่าด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษาเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน รวมทั้งกลุ่มเปราะบาง อายุระหว่าง 2-22 ปี ในระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ดังนั้น ในอนาคตอันใกล้จะต้องเป็นเรื่องของสุขภาพ นำการศึกษา (Health led Education) สุขภาพนำเศรษฐกิจ (Health led Economy) ซึ่งต้องมีความจริงจังในเรื่องการเฝ้าระวังด้านสุขภาพอนามัย และเรื่องอื่น ๆ ที่สำคัญจำเป็นในสถานการณ์นี้

ด้านสุขภาพอนามัย การจัดการเรียนการสอน และการเปิดเรียน ในระดับชั้นปฐมวัยถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ K-12 ของโรงเรียนในประเทศไทย สามารถเรียนรู้จากบทเรียนจากต่างประเทศและประสบการณ์การเรียนการสอนระดับมหาวิทยาลัย ที่ใช้การเรียนจากบ้านและการเรียนรู้ด้วยตนเองไปบ้างแล้ว สิ่งสำคัญในการเรียนรู้ประสบการณ์ครั้งนี้คือ การมองในเชิงบวก ไม่ใช่ทำเพื่อการแก้ปัญหาอดีต ควรมองให้เห็นโจทย์อนาคต เพื่อให้การศึกษาไทยใช้โอกาสนี้ให้เกิดการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด

เชิญชวนสมาชิกกลุ่ม New Normal School ร่วมเสวนา
“จะปรับตัวรับมือสถานการณ์ COVID-19
และก้าวเข้าสู่โรงเรียนวิถีใหม่ (New Normal School) อย่างไร”
วันศุกร์ที่ 8 พฤษภาคม 2563 เวลา 16.30 - 18.00 น.

1. เวชมนต์ ธีระกุล
ดร. เวชมนต์ ธีระกุล

2. เปิดโอกาสให้ผู้สนใจได้ซักถามปัญหา

3. นโยบายการดำเนินงานของ สพฐ.
ดร. อภิรักษ์ ไทยธรรมศรี

4. สรุปประเด็นการเตรียมการของโรงเรียน
ดร. ศิวะสน ออกร์

5. ข้อเสนอแนะด้านสุขภาพและความปลอดภัย และการบ้าน
ดร. กุญชร ธีระกุล, ดร. วรวิมล น. อุษยา

6. ดำเนินรายการโดย
ดร. เบลล์ ธีระกุล

สามารถเข้าร่วมชมออนไลน์ได้ที่
Meeting ID: 892 3070 0144
Password: 050607

¹ สรุปการประชุมกลุ่ม New Normal School ในวันที่ 8 พฤษภาคม 2563 เวลา 16.30-18.30 น. ผ่าน ZOOM Cloud Meetings

บทเรียนและประสบการณ์การรับมือสถานการณ์โควิด-19 ทั้งในและต่างประเทศ ที่จะมีการนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันในการประชุมครั้งนี้และครั้งต่อ ๆ ไป แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนโยบาย แนวคิดและการปฏิบัติของกลุ่มประเทศทางยุโรป/เอเชียตะวันออก กลุ่มประเทศอาเซียน 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน เช่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบ Home-based Learning การใช้ Learning Platform การเจรจาให้เทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อการใช้งาน 3) ด้านสุขอนามัย และ 4) ด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้แบบ Home-based Learning และ Individual-based Learning

ประเด็นสำคัญคือ การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติและสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มย่อย สร้างเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนที่นำไปใช้ อาจแบ่งตามกลุ่มผู้เรียนที่รับผิดชอบ หรือแบ่งตามพื้นที่ เพื่อให้มีผลการทดลองนำไปใช้ มีข้อมูลนำมาสะท้อนผลในด้านต่าง ๆ มากขึ้น จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มย่อย แล้วมานำเสนอกลุ่มใหญ่ จะทำให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย รอบด้าน

เรียนรู้แนวทางรับมือสถานการณ์โควิด-19 จากหน่วยงานระหว่างประเทศ

ประสบการณ์ของประเทศต่าง ๆ ที่ได้มีหน่วยงานและองค์กรระหว่างประเทศจัดทำเป็นเอกสารสรุปสถานการณ์การรับมือสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไว้ไม่น้อยกว่า 20 ฉบับ นำเสนอโดย ดร. ทินสรี ศิริโพธิ์ มีข้อมูลที่น่าสนใจโดยสรุปดังนี้

1. สถานการณ์ประเทศไทย มีนักเรียนได้รับผลกระทบ ประมาณ 13 ล้านคน มีผู้ตกงานเพิ่มขึ้น 3 แสนคน เพิ่มขึ้นจากข้อมูลผู้ตกงานที่มีอยู่เดิม 5 แสนคน แนวโน้มคนฆ่าตัวตายมีเพิ่มสูงขึ้นมาก

2. World Bank ได้วิเคราะห์สถานการณ์ของ 180 ประเทศ พบว่า มีเด็กไม่ได้เรียนมากขึ้น เด็กด้อยโอกาสได้รับผลกระทบ มีช่องว่างและความเหลื่อมล้ำมากขึ้น กลุ่มเด็กปฐมวัยมีความต้องการการช่วยเหลืออย่างมากเช่นเดียวกับเด็กยากจน เด็กในครอบครัวผู้อพยพ เด็กที่ใช้ภาษาแม่เป็นหลัก ซึ่ง World Bank เสนอให้พลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส โดยดำเนินการ 3 ส่วนคือ 1) ปรับตัวป้องกันไม่ให้เกิดติดเชื้อโรค 2) บริหารจัดการให้เกิดการเรียนรู้ ให้เด็กเรียนอย่างต่อเนื่อง และ 3) พัฒนาให้ดีและเข้มแข็งขึ้น ให้เกิดการพัฒนาก้าวกระโดด

3. UNICEF เสนอผลการสำรวจ 127 ประเทศ พบว่า 65% ใช้การเรียนการสอนแบบผสม คือ ใช้ทั้งโทรทัศน์ วิทยุ มีการส่ง Package กิจกรรมไปให้เรียนที่บ้าน มีการใช้ช่องทางการเรียนทางโทรทัศน์ 75%, วิทยุ 54%, ใช้ Digital 73%, ครูเยี่ยมบ้าน 7% เป็นต้น มีข้อเสนอให้เน้นความช่วยเหลือครูและผู้ปกครองให้มีความปลอดภัย ป้องกันไม่ให้เด็กเสี่ยงทางสื่อออนไลน์ ให้ใช้ ICT อย่างปลอดภัย รวมถึงเสนอให้ใช้เครื่องมือติดตามนักเรียน การใช้ SMS ใช้ Mobile Application เช่น ครูรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธของประเทศไทย อินโดนีเซีย ได้สร้าง App ติดตามเด็กโดยเชื่อมกับ GPS/ Map ให้เด็กรายงานตัววันละ 3 ครั้ง ครูสามารถตรวจสอบได้ว่าเด็กอยู่ที่ใด มีข้อสังเกตว่า หากเด็กไม่สามารถเข้าถึง digital จะใช้เครื่องมือติดตามนักเรียนได้อย่างไร รวมทั้งควรมองในเรื่องความเสมอภาคในการเรียนรู้ในการเรียนทางไกล และกรณีที่ไม่ได้ไปโรงเรียนส่งผลทำให้เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษามากขึ้นด้วย

4. UN Agencies ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเงื่อนไขการเปิดเรียนว่า จะต้องมียุทธศาสตร์ชัดเจน มีกลยุทธ์ด้านความปลอดภัย มีช่องทางการสื่อสารกับผู้ปกครองและนักเรียน มีแนวทางให้ อาจทำเป็นโปสเตอร์เผยแพร่ มี

การให้ความรู้และพัฒนาศักยภาพครูผู้บริหารโรงเรียนให้สามารถจัดการกับการเปิดเรียนได้ มีทีม Task Force มี website เฉพาะ ที่เป็นศูนย์กลางของข้อมูลต่าง ๆ มีข้อมูลให้ความรู้ผู้ปฏิบัติงานในเรื่องโควิด-19 เรื่อง กิจกรรมที่ควรดำเนินการ ฯลฯ ทั้งนี้ในการวางแผนการเปิดเรียน/ เปิดโรงเรียนควรให้ครูมีส่วนร่วมด้วย เพราะครูจะเป็นผู้ที่รู้ข้อมูลเด็ก และการดำเนินการเรื่องการเปิดเรียนควรมองในระยะไกล ระยะยาว ไม่ใช่เพียงการ ปฏิบัติการเฉพาะหน้า

5. IIPP & UNESCO เสนอประเด็นการเปิดโรงเรียนควรพิจารณา 3 ประการ 1) การวางแผนงบประมาณ จะปรับเปลี่ยนอย่างไรให้สามารถช่วยถึงผู้ปกครองได้ด้วย 2) การวางแผนโครงสร้างของโรงเรียน ในด้านสุขอนามัย ความปลอดภัย การจัดการบริเวณโรงเรียน การเดินทางมาโรงเรียนของครู จะมาพร้อมกัน หรือสลับวัน การอบรมครูเรื่องการติดตามเด็ก การสื่อสารหลายช่องทางให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และ 3) การดูแลความต้องการและความจำเป็นของเด็กว่า ต้องการอะไรบ้าง เพื่อปรับให้เกิดความยืดหยุ่นมากที่สุด

6. McKinsey ระบุให้พิจารณาในการเปิดเรียน 4 ประการ ได้แก่ 1) ความปลอดภัยด้านสุขภาพของบุคลากร ต้องดูแลทั้งครูและผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้สามารถให้การดูแลเด็ก ๆ ได้อย่างดี 2) การช่วยเหลือดูแลด้านเศรษฐกิจของพ่อแม่ผู้ปกครอง 3) การเรียนรู้ของนักเรียน และ 4) มาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน

7. UNICEF เสนอกรอบการเปิดโรงเรียน มีประเด็นที่ควรพิจารณา ได้แก่ เรื่องความปลอดภัย การเรียนการสอน กลุ่มเด็กด้อยโอกาส สภาพจิตใจของผู้เกี่ยวข้อง และการยืดหยุ่นกิจกรรม มีแนวปฏิบัติไว้ 3 ประเด็น ได้แก่ 1) เรื่อง Remote Learning เป็นการเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสม 2) การใช้ Social Media เพื่อเยียวยาจิตใจ ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รู้ช่องทาง มีคำแนะนำต่าง ๆ มีการจัดกิจกรรมผ่าน Social Media เช่น จัด Facebook Live ในประเด็นการดูแลเด็กและวัยรุ่น และ 3) การช่วยเหลือเด็กในกลุ่มผู้อพยพ

8. UNICEF & UNESCO เสนอให้พิจารณาในเรื่องการประสานงานของกระทรวงศึกษาธิการว่า ควรตั้ง “หน่วยบริหารจัดการยามวิกฤต” ในส่วนกลาง และอาจมีหน่วยย่อยในระดับเขต ควรมีการให้ข้อมูลถามตอบข้อสงสัยต่าง ๆ มีการเปิดช่องทางการรับฟังคำแนะนำ รวมถึงการร้องเรียนด้วย ควรจัดตั้งภาคีเครือข่ายเพื่อให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ควรคำนึงถึงความเสมอภาคสำหรับเด็กทั่วไปและเด็กยากจน ทั้งในเรื่องการได้รับประทานอาหารกลางวันและการดื่มนม การมีการป้องกันและดูแลผลกระทบด้านจิตใจของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อโรงเรียนเปิดต้องให้การดูแลสภาพจิตใจของครูและผู้บริหารโรงเรียนให้สามารถดูแลเด็กให้ได้เต็มที่ มีการติดตามประเมินผล และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนา

เรียนรู้แนวทางรับมือสถานการณ์โควิด-19 จากนานาชาติ

การเรียนรู้แนวทางการจัดการและการรับมือกับสถานการณ์โควิด-19 ของประเทศต่าง ๆ 8 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา จีน ไต้หวัน นอร์เวย์ นิวซีแลนด์ เดนมาร์ก เยอรมัน และญี่ปุ่น ซึ่งนำเสนอโดยคุณกิตติศักดิ์ กวีกิจมณี สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. สหรัฐอเมริกา มีข้อเสนอแนะหรือระดับการปฏิบัติหากพบผู้ติดเชื้อในโรงเรียนหรือชุมชน เช่น เมื่อพบให้แจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หากไม่พบควรมีการเตรียมความพร้อมร่วมกับเจ้าหน้าที่อย่างไร ควรจะมีการเว้นระยะห่างทางสังคม เช่น มีการยกเลิกกิจกรรมทางสังคม ให้เด็กพักรับประทานอาหารเหลื่อมเวลา การจำกัดการเข้าออกโรงเรียนของบุคคลภายนอก การเรียนทางไกล การแนะนำผู้ปกครองในการจัดการเรียนรู้ที่บ้าน มีการสนับสนุนคอมพิวเตอร์และสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้นักเรียน

สหรัฐอเมริกา

ด้านความปลอดภัยต่อสุขภาพ



เมื่อพบผู้ติดเชื้อเข้ามาในเขตโรงเรียน	เมื่อไม่พบการแพร่ระบาดในชุมชน	เมื่อพบการแพร่ระบาดในชุมชนในระดับต่ำถึงปานกลาง	เมื่อพบการแพร่ระบาดในชุมชนในระดับสูง
- แจ้งสาธารณสุขในพื้นที่เพื่อช่วยประเมินสถานการณ์ - เบื้องต้นให้ปิดโรงเรียน 2-5 วัน และยกเลิกกิจกรรมทั้งหมดที่มีการรวมกลุ่มกัน - ทำความสะอาดพื้นที่ที่ผู้ติดเชื้อสัมผัส หากเป็นไปได้ให้ปิดพื้นที่ทั้ง 24 ชั่วโมงก่อนเริ่มทำความสะอาด เปิดประตูและหน้าต่างเพื่อให้อากาศถ่ายเท - สำหรับการขยายการปิดโรงเรียนให้เป็นไปตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ โดยอาจพิจารณาจากการระบาดในพื้นที่ - ผู้บริหารโรงเรียนศึกษาแนวทางจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเกี่ยวกับช่วงเวลาในการกลับมาเปิดโรงเรียน รวมถึงขั้นตอนที่จำเป็น - จัดหาบริการทางการแพทย์และสังคมที่จำเป็นสำหรับนักเรียน	- ทำงานร่วมกับสาธารณสุขในพื้นที่เพื่อเตรียมรับมือการระบาด - เตรียมแนวทางปฏิบัติฉุกเฉินเพื่อลดการแพร่กระจายของเชื้อโดยการเว้นระยะห่างทางสังคม การปิดโรงเรียน การจัดการเรียนที่มีความต่อเนื่อง - เตรียมแนวทางการป้องกันตนเองประจำวัน เช่น หลีกเลี่ยงบ้านเมื่อป่วย ไอ จาม ให้ถูกวิธี ทำความสะอาดพื้นผิวสัมผัสและล้างมือบ่อย ๆ - พัฒนาระบบการเผยแพร่ข้อมูล มีการรายงานสถานการณ์ทุกวัน - จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการปฏิบัติเพื่อลดความเสี่ยงที่ดี และจัดหาอุปกรณ์ทำความสะอาดให้เพียงพอ - มีการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อในโรงเรียนเป็นประจำ - ติดตามการขาดเรียน/ขาดงานของนักเรียน ครู และเจ้าหน้าที่ แจ้งสาธารณสุขหากมีความผิดปกติ โดยเฉพาะการป่วยเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ - พิจารณาเลื่อนการจัดกิจกรรมที่มีการรวมกลุ่ม - เตรียมแนวทางปฏิบัติเมื่อพบผู้ป่วยที่โรงเรียน โดยการ จัดเตรียมพื้นที่สำหรับแยกผู้ป่วยออกจากบุคคลอื่น และส่งตัวออกให้เร็วที่สุด	- ให้ใช้แนวปฏิบัติเช่นเดียวกับระยะที่ยังไม่พบการแพร่ระบาดในชุมชน และให้ใช้แนวทางปฏิบัติที่เข้มข้นขึ้น - หาข้อกั้นสาธารณสุขในพื้นที่ตั้งแผนรับมือที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น - เพิ่มมาตรการการเว้นระยะห่างทางสังคม* เช่น ยกเลิกการจัดกิจกรรมที่มีการรวมกลุ่มกัน - หลีกเลี่ยงการปะปนของนักเรียนระหว่างชั้นเรียน จำกัดการเข้าออกของบุคคลภายนอกที่ไม่มีความจำเป็น	- ให้ใช้แนวปฏิบัติเช่นเดียวกับระยะที่ยังไม่พบการแพร่ระบาดและพบการแพร่ระบาดในชุมชนในระดับต่ำถึงปานกลาง และให้ใช้แนวทางปฏิบัติที่เข้มข้นขึ้น - หาข้อกั้นสาธารณสุขในพื้นที่อย่างต่อเนื่องถึงแผนรับมือที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น - พิจารณาการปิดโรงเรียนร่วมกับสาธารณสุขในพื้นที่ เช่น ปิดโรงเรียนมากกว่า 2 สัปดาห์เพื่อลดอัตราการแพร่เชื้อในชุมชน รวมถึงยกเลิกการจัดกิจกรรมต่าง ๆ การดำเนินการเพื่อให้การเรียนและโปรแกรมต่าง ๆ มีความต่อเนื่อง เช่น การเรียนทางไกล

*แนวทางปฏิบัติในการยกระดับมาตรการ social distancing เมื่อพบการแพร่ระบาดในชุมชนในระดับต่ำถึงปานกลาง

- ยกเลิกการจัดกิจกรรมที่มีการรวมกลุ่มกัน เช่น งานแข่งกีฬา การไปดูงาน
- หลีกเลี่ยงการปะปนของนักเรียนระหว่างชั้นเรียน เช่น ให้ทานอาหารในห้องเรียนหรือเหลื่อมเวลาทานอาหาร เหลื่อมเวลาเข้าและเลิกเรียน หลีกเลี่ยงการใช้ห้องน้ำร่วมกันระหว่างชั้นเรียน การกระจายตัวของล็อกเกอร์ เปลี่ยนรูปแบบการสอนโดยให้ครูมาที่ห้องเรียนแทนการไปเรียนที่ชั้นเรียนซึ่งอาจมีการปะปนกับนักเรียนชั้นอื่น
- เพิ่มระยะห่างระหว่างโต๊ะเรียนและจัดโต๊ะให้หันไปในทิศทางเดียวกันแทนการหันหน้าเข้าหากัน
- ลดความแออัดของห้องพยาบาล เช่น จัดห้องพยาบาลแยกสำหรับผู้ป่วยที่มีอาการหวัด
- จำกัดการเข้าออกของบุคคลภายนอกที่ไม่มีความจำเป็น
- จำกัดการจัดกิจกรรมการเรียนร่วมระหว่างโรงเรียนให้เรียนทางไกลหรือแยกเป็น 2 โปรแกรมแทน
- เน้นย้ำเจ้าหน้าที่ นักเรียนรวมถึงครอบครัวให้เข้าใจความสำคัญของการเว้นระยะห่างทางสังคมและปฏิบัติตาม

ด้านความต่อเนื่องในการเรียนรู้

- ขอคำแนะนำจากสำนักงานการศึกษาในพื้นที่สำหรับการเปลี่ยนจากการเรียนในชั้นเรียนมาเป็นการสอนแบบใช้สื่อดิจิทัลและการเรียนทางไกล การฝึกอบรมครู รวมถึงปัญหาที่เกิดจากความไม่พร้อมด้าน IT มีการให้คำแนะนำกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียนทางไกลของนักเรียน การบริหารจัดการหากเด็กไม่มีความพร้อมด้านคอมพิวเตอร์และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต
- หากมีการจัดหาอาหารกลางวันให้นักเรียน ให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีการกระจายอาหารที่เหมาะสม หลีกเลี่ยงการชุมนุม

ช่วงเวลาในการกลับมาเปิดโรงเรียน

- 43 รัฐและ Washington, DC ได้รับคำแนะนำให้เปิดโรงเรียนอีกครั้งในปีการศึกษาหน้า
- 16 % ของกำลังแรงงานหรือคิดเป็น 26.8 ล้านคน การกลับไปทำงานจะไม่มีคนดูแลลูกในขณะโรงเรียนปิด
- การปิดโรงเรียนจะทำให้เด็กประมาณ 19 % ไม่สามารถมาเรียนที่โรงเรียนได้ ส่งผลให้ผลการเรียนที่แย่ลง

ที่มา 1. Interim Guidance for Administrators of US K-12 Schools and Child Care Programs to Plan, Prepare, and Respond to Coronavirus Disease 2019 (COVID-19), The US Centers for Disease Control and Prevention (CDC) <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/community/schools-childcare/guidance-for-schools.html>
2. <https://www.mckinsey.com/industries/social-sector/our-insights/safely-back-to-school-after-coronavirus-closures#>

2. จีน มีแนวทางกลางให้ มีหน่วยงานช่วยในเรื่องการตัดสินใจในพื้นที่ มีการเปิดเรียนเมื่อวันที่ 27 เมษายน โดยให้นักเรียนชั้นปีสุดท้ายได้เปิดเรียนก่อนเพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัย (ซึ่งแตกต่างจากยุโรปที่เปิดให้เด็กเล็กได้เรียนก่อน) มีมาตรการออกมาว่าหากโรงเรียนใดจะเปิดจะต้องแจ้งล่วงหน้า 2 สัปดาห์ และจะต้องมีการเก็บประวัติการเดินทางของเด็ก มีการเตรียมอุปกรณ์คัดกรองต่าง ๆ เช่น เทอร์โมมิเตอร์ กรณียุติที่บ้าน จะปรับเปลี่ยนการศึกษาใหม่ มีแผนการดูแลนักเรียนรายบุคคล ดูแลเด็กกลุ่มเปราะบาง มีการปรับพื้นฐานในกลุ่มที่เคยเรียนด้วยระบบออนไลน์ รัฐบาลช่วยหารือกับภาคเอกชนด้านโทรคมนาคม ให้มหาวิทยาลัยร่วมกับโรงเรียนช่วยกันในเรื่องสื่อการเรียนการสอน มีหลักเกณฑ์ออกมาว่า เด็กประถมศึกษาควรอยู่หน้าจอออนไลน์ 20 นาที ส่วนเด็กมัธยมศึกษาให้ออนไลน์ครั้งละ 30 นาที

ประเทศจีน

การตัดสินใจในการกลับมาเปิดโรงเรียน

- กระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education; MOE) จะมีแนวทางกลางเพื่อประกอบการตัดสินใจ แต่ให้อำนาจการตัดสินใจเป็นของหน่วยงานที่ควบคุมการแพร่ระบาดในจังหวัดนั้น ๆ โดยให้คำนึงถึงความเสี่ยงต่อสุขภาพและแผนปฏิบัติการที่เหมาะสม ซึ่งจะแบ่งกระบวนการพิจารณาเป็น 2 ระดับคือ
 - พิจารณาจากเวลา โดยให้เปิดโรงเรียนได้หลังจาก 28 วันนับจากวันแรกที่พบผู้ติดเชื้อใหม่ในพื้นที่
 - พิจารณาจากข้อมูลสุขภาพและประวัติการเดินทางของนักเรียนและครูว่ามีความเสี่ยงหรือไม่ในการกลับมาเปิดเรียน
- ตัวอย่างช่วงเวลาในการกลับมาเปิดโรงเรียนในเมืองต่าง ๆ
 - มณฑลซิงไห่ เป็นพื้นที่แรกในประเทศจีนที่กลับมาเปิดโรงเรียนในวันที่ 9 มี.ค. พ.ศ. 2563
 - เซี่ยงไฮ้ ปักกิ่ง และกวางโจวเลือกเปิดให้นักเรียนในชั้นปีสุดท้ายกลับมาเรียนก่อนในวันที่ 27 เม.ย. พ.ศ. 2563 เพื่อให้เตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย (เซี่ยงไฮ้เปิดเรียนในชั้นปีสุดท้ายของระดับมัธยมศึกษาและมัธยมศึกษา)
 - อุ่อฉิ่นจะกลับมาเปิดโรงเรียนในวันที่ 6 พ.ค. พ.ศ. 2563
 - มณฑลเจียงซูจะกลับมาเปิดเรียนในวันที่ 30 มี.ค. พ.ศ. 2563 โดยจะเปิดเรียนในระดับชั้นที่ต้องสอบเข้ามหาวิทยาลัยก่อน ในขณะที่อื่น ๆ จะกลับมาเรียนในวันที่ 7 เม.ย. พ.ศ. 2563
- การสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยถูกเลื่อนออกไป 1 เดือน เป็นเดือน ก.ค. พ.ศ. 2563



แนวทางปฏิบัติในการกลับมาเปิดโรงเรียน

- ระบุหน้าที่และความรับผิดชอบที่ชัดเจน และควรแจ้งวันเปิดเรียนล่วงหน้า 2 สัปดาห์เพื่อให้มีความพร้อมในการเตรียมตัว
- กำหนดนโยบายสุขภาพทั้งก่อนและหลังการกลับมาเปิดโรงเรียน

ก่อนกลับมาเปิดโรงเรียน	หลังกลับมาเปิดโรงเรียน	แผนฉุกเฉิน
- เก็บข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับสถานะสุขภาพและประวัติการเดินทางเพื่อประเมินความพร้อมในการกลับมาเรียน - จัดเตรียมอุปกรณ์ที่สำคัญให้พร้อม เช่น เทอร์โมมิเตอร์ น้ำยาฆ่าเชื้อ และหน้ากากอนามัย - ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อพื้นที่โรงเรียน และเปิดให้มีการหมุนเวียนของอากาศ - กำหนดให้มีพื้นที่สำหรับการแยกตัวชั่วคราวในกรณีที่พบการติดเชื้อในโรงเรียน	- ให้สวมใส่หน้ากากอนามัยและมีการเว้นระยะห่างทางสังคม เช่น เปิดเรียนบางระดับชั้นก่อน ยกเลิกการจัดกิจกรรมที่มีการรวมกลุ่มกัน เหลือเวลาเรียนแยกประตูเข้าโรงเรียนสำหรับนักเรียนชั้นเรียนต่างกัน ระบุเลขโต๊ะเก้าอี้ในโรงอาหารของนักเรียนแต่ละคน จัดชั้นเรียนใหม่ให้มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 30 คนต่อห้อง - ทบทวนบทเรียนที่มีปัญหาขณะเรียนออนไลน์ในห้องเรียนอีกครั้ง - ให้มีการคัดกรองสุขภาพ และรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เป็นประจำทุกวัน เมื่อไปถึงหน้าโรงเรียนนักเรียนจะต้องถูกวัดอุณหภูมิและจะต้องแสดงสัญลักษณ์สีเขียวว่าปลอดภัยผ่านแอปพลิเคชันในโทรศัพท์มือถือ - ฆ่าเชื้อและมีการบันทึกพื้นที่ที่ทำความสะอาดเป็นประจำทุกวัน - ทุกชั้นเรียนให้มีการระบายอากาศที่ดี - จัดวางชั้นสำหรับน้ำยาฆ่าเชื้อโรค และกระติกน้ำร้อนไว้หน้าห้องเรียน - บริหารจัดการผู้มาติดต่อให้เหมาะสม	- มีแผนรองรับหากพบผู้ติดเชื้อในโรงเรียน - ทำงานร่วมกับหน่วยงานสุขภาพในพื้นที่อย่างใกล้ชิดเพื่อพิจารณาถึงกรณีที่จะต้องกลับมาปิดโรงเรียนอีกครั้ง - ในกรณีที่จำเป็นต้องกลับมาปิดโรงเรียนอีกครั้งเนื่องจากพบผู้ติดเชื้อ ให้จัดทำคำแนะนำในการกักตัวสำหรับครูและนักเรียน

- มีแนวทางในการปรับเปลี่ยนจากการเรียนที่บ้านกลับมาเป็นการเรียนในชั้นเรียนที่เหมาะสม
 - ปรับปฏิทินการศึกษาใหม่เพื่อชดเชยการเรียนในชั้นเรียนที่หายไป
 - จัดการประเมินนักเรียนจากการเรียนที่บ้าน ก่อนเริ่มกลับมาเรียนในชั้นเรียน
 - มีแผนการดูแลรายบุคคลสำหรับนักเรียนเปราะบาง เช่น นักเรียนที่ไม่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้



การจัดการเรียนการสอนออนไลน์



- รัฐบาลมีการสนับสนุนดังนี้
 - ทำงานร่วมกับผู้ให้บริการด้านโทรคมนาคมเพื่อให้การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตมีความเสถียร สำหรับในพื้นที่ที่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตต่ำ พัฒนาทีวีผ่านดาวเทียมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
 - ให้มีการเข้าถึงสื่อการเรียนดิจิทัลได้ฟรี
 - ทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาการสอนและสื่อการสอนออนไลน์
- เนื้อหาในการเรียนออนไลน์ เนื่องจากมีความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของแต่ละพื้นที่ เนื้อหาในการเรียนจะมีความแตกต่างกัน โดยในพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ดี เช่น มณฑลเจ้อเจียง การเปลี่ยนการเรียนในชั้นเรียนไปเป็นการเรียนออนไลน์มีประสิทธิภาพ สามารถจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาที่เป็นวิชาการตามที่ระบุในรายวิชานั้น ๆ ได้
- ระยะเวลาการเรียนที่มีความเหมาะสม เสนอแนะให้ระยะเวลาเป็น 20 และ 30 นาทีต่อหนึ่งวิชาเรียนสำหรับระดับชั้นประถมและมัธยมศึกษา ตามลำดับ
- สนับสนุนครูผู้สอนเกี่ยวกับการสอนออนไลน์ เช่น ทักษะและเทคโนโลยี การฝึกอบรมวิธีการสอนออนไลน์ เป็นต้น
- สื่อสารกับผู้บริหารเพื่อรับฟังความคิดเห็นและพัฒนาร่วมกัน

ที่มา Response to COVID-19: Preparing for School Re-Opening The Case of China, World bank group education
<http://documents.worldbank.org/curated/en/743891587996521873/pdf/Response-to-COVID-19-Preparing-for-School-Re-Opening-The-Case-of-China.pdf>
<https://www.bbc.com/news/world-asia-china-52441152>
<https://www.scmp.com/video/coronavirus/3081860/coronavirus-more-schools-reopen-china-students-preparing-university>
http://www.china.org.cn/china/2020-04/09/content_75911788.htm
<https://www.weforum.org/agenda/2020/05/coronavirus-countries-schools-education-covid19-reopen-classroom/>
http://www.xinhuanet.com/english/2020-03/30/c_138931813.htm
<https://www.edsurge.com/news/2020-04-20-how-china-s-schools-are-getting-through-covid-19>
<https://supchina.com/2020/04/27/wuhan-discharges-final-covid-19-patient-as-schools-reopen-in-some-chinese-cities/>

3. ไต้หวัน มีการจัดห้องเรียนโดยวางแผนกันโต๊ะเรียนเฉพาะบุคคล มีการจัดทำระบบระบายอากาศ มีการตรวจสอบความสะอาดก่อนเรียน ถ้าเด็กอายุต่ำกว่า 12 ปี และต้องเรียนที่บ้าน รัฐออกมาตรการอนุญาตให้ผู้ปกครองสามารถหยุดดูแลเด็กได้เป็นเวลา 2 สัปดาห์ มีแนวการจัดการหรือตั้งเกณฑ์การปิดเรียนกรณีพบผู้ติดเชื้อ เช่น ถ้าพบครูหรือนักเรียน 1 คน ให้ชั้นเรียนนั้นหยุดเรียนชั่วคราว ถ้าพบ 2 คนขึ้นไปให้ปิดโรงเรียน

ไต้หวัน



• ความปลอดภัย ที่โรงเรียน/การคัดกรอง/การป้องกัน

- นักเรียนต้องล้างมือ และตรวจวัดอุณหภูมิก่อนเข้าโรงเรียน
- นักเรียนทุกคนมีแผ่นกันโต๊ะเรียนเป็นของตัวเอง เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของไวรัส
- เปิดหน้าต่างเพื่อให้อากาศสะอาดผ่านเข้ามาในห้องเรียน
- แต่ละห้องเรียนมีการตรวจสอบความสะอาดเพื่อให้ห้องเรียนสะอาดเสมอ
- จัดเตรียมน้ำยาทำความสะอาดแบบอัตโนมัติตามจุดต่างๆ
- ทุกวันมีการสอนวิธีการล้างมืออย่างถูกต้องให้กับนักเรียน
- ในเวลาพักกลางวันนักเรียนจะต้องนั่งรับประทานอาหารห่างกัน บางโรงเรียนไม่อนุญาตให้นักเรียนพูดจากันระหว่างรับประทานอาหาร



• การบริหารจัดการ หากต้องเรียนทั้งที่บ้าน/ที่ ร.ร.

- ผู้ว่าจ้างต้องอนุญาตให้ลูกจ้างที่เป็นผู้ปกครองของนักเรียนอายุต่ำกว่า 12 ปี หยุดงานในช่วงระยะเวลา 2 สัปดาห์ เพื่อดูแลนักเรียน (ผู้ปกครองเพียง 1 คน เท่านั้นที่สามารถหยุดงานได้)

ที่มา: 1. <https://en.rti.org.tw/news/view/id/2002774>
 2. <https://focustaiwan.tw/society/2020020200167fbclid=IwAR2Ymm666ODcxi74S-gDPEihU1Q593NZnpJk5n7InmA7ogvspAKghQnTM>
 3. <https://www.cbc.ca/news/business/taiwan-covid-19-lessons-1.5505031>

ไต้หวัน

- ความพร้อมที่จะเปิด/ปิด รร.ได้ทุกเมื่อ
 - **มัธยมศึกษาตอนปลาย และต่ำกว่า:**
 - หากครู หรือนักเรียน คนใดคนหนึ่ง ได้รับการยืนยันจากศูนย์ควบคุมโรคระบาด (Central Epidemic Command Center; CECC) ว่าติดเชื้อโควิด 19 ให้ชั้นเรียนนั้นหยุดการเรียนการสอนชั่วคราว
 - หากครู หรือนักเรียน 2 คนขึ้นไป ได้รับการยืนยันว่าสัมผัสกับโรค ให้ทุกชั้นเรียนในโรงเรียนหยุดการเรียนการสอนชั่วคราว
 - หาก 1 ใน 3 ของโรงเรียนในเขตชุมชน หรือเมือง ถูกปิดเนื่องจากการติดเชื้อ ให้ปิดโรงเรียนทุกแห่ง
 - **วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย:**
 - หากอาจารย์ หรือนักศึกษา คนใดคนหนึ่ง ได้รับการยืนยันจากศูนย์ควบคุมโรคระบาด (Central Epidemic Command Center; CECC) ว่าติดเชื้อโควิด 19 ให้ยกเลิกทุกวิชาเรียนที่อาจารย์ หรือนักศึกษาค้นดังกล่าวเข้าร่วม
 - หากอาจารย์ หรือนักศึกษา 2 คนขึ้นไป ได้รับการยืนยันว่าสัมผัสกับโรค ให้วิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยในเขตพื้นที่นั้นหยุดการเรียนการสอน
 - กระทรวงศึกษาธิการ (The Ministry of Education; MOE) กำหนดให้ทุกระดับชั้นการศึกษา ทำการศึกษาและประเมินการติดเชื้อ ก่อนกำหนดระยะเวลาการหยุดการเรียนการสอน
- กระทรวงศึกษาธิการแจกหน้ากากสำหรับเด็กให้กับโรงเรียนอนุบาลเอกชนประมาณ 500,000 ชิ้น

ที่มา: 1. <https://www.taiwannews.com.tw/en/news/3878803>

8

4. นอร์เวย์ ได้เปิดเรียนเมื่อวันที่ 27 เมษายน ให้เด็กชั้น ป.1-4 และเด็ก ม.ปลายหรือหลักสูตรวิชาชีพเปิดปี 2-3 มาเรียนก่อน

ประเทศนอร์เวย์

- สถานดูแลเด็กและโรงเรียน
 - **20 เมษายน:**
 - สถานดูแลเด็กสามารถเปิดทำการใหม่ได้ หากสามารถปฏิบัติตามข้อแนะนำการควบคุมการติดเชื้อ (Infection control guidelines) หรือหากจำเป็น สามารถใช้ระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมและเปิดทำการไม่เกินวันที่ 27 เมษายน
 - ข้อแนะนำ และการอบรมจะถูกจัดขึ้น เพราะฉะนั้นผู้เป็นเจ้าของและลูกจ้างของสถานดูแลเด็ก จะได้รับข้อมูลที่ชัดเจนและถูกต้องในการปฏิบัติเพื่อยับยั้งการแพร่ระบาด
 - **27 เมษายน:**
 - โรงเรียนจะเปิดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ปีที่ 1-4 และ นักเรียนในโปรแกรมการดูแลเด็กนอกเวลาเรียน (Out-of-School care programme) ส่วนโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจะเปิดชั้นเรียนสำหรับนักเรียนปีที่ 2 และ 3 ที่อยู่ในโปรแกรมหลักสูตรวิชาชีพ เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปตามข้อแนะนำในการควบคุมการติดเชื้อ
 - ข้อแนะนำ และการอบรมจะถูกจัดขึ้น เพราะฉะนั้นฝ่ายบริหารท้องถิ่น ผู้เป็นเจ้าของและลูกจ้างของโรงเรียน จะได้รับข้อมูลที่ชัดเจนและถูกต้องในการปฏิบัติ เพื่อลดความเสี่ยงในการเจ็บป่วยที่รุนแรง นักเรียนที่มีความเสี่ยงเป็นพิเศษ และนักเรียนที่อาศัยอยู่กับสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง ไม่จำเป็นต้องกลับเข้าเรียน ให้เรียนผ่านการเรียนการสอนระยะไกล (Remote schooling)
- กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจะทำการร่างข้อกำหนดเฉพาะ และกำหนดการจัดอบรม เรื่องมาตรฐานในการควบคุมการติดเชื้อ ซึ่งระบุถึงวิธีการจัดการเรียนการสอน และการรับส่งเด็กจากสถานดูแลเด็ก
- ผู้ปกครอง นักเรียน และเจ้าหน้าที่ ต้องมั่นใจว่า การเปิดการดำเนินการอีกครั้งนั้น เป็นไปอย่างมีความรับผิดชอบ โดยต้องได้รับข้อมูลที่มีความชัดเจนและถูกต้องในการควบคุมการระบาด
- ฝ่ายบริหารท้องถิ่น และผู้เป็นเจ้าของโรงเรียน ต้องดูแลกลุ่มนักเรียนที่ความเสี่ยงในการติดเชื้อที่โรงเรียนได้ง่ายอย่างต่อเนื่อง โดยไม่คำนึงถึงอายุของนักเรียน

ที่มา: Office of the Prime Minister
<https://www.regjeringen.no/en/aktuelt/norway-to-lift-covid-19-restrictions-gradually-and-cautiously/id2697060/>

10

5. นิวซีแลนด์ เปิดเรียนเด็ก year 1-10 ส่วน 11-13 เรียนทางไกล มีการทำกิจกรรมกลุ่มเล็ก จัดเป็น bubble ประมาณกลุ่มละ 10 คน และจัดให้เด็กที่มาจากบ้านเดียวกันทำกิจกรรมในกลุ่มเดียวกัน มีการเปิดห้องสมุดให้บริการ เพราะใช้ข้อมูลความรู้ว่าเชื้อโรคจะอยู่บนกระดาษได้ไม่นาน ส่วนการอบรมพัฒนาครูใช้ออนไลน์ มีแนวปฏิบัติเรื่องการจัดจุดรับส่งเด็ก ไม่ให้มีการเปลี่ยนที่นั่งเรียน ให้นั่งหันหน้าไปในทิศทางเดียวกัน การรักษาความสะอาด การทำระบบบัญชีรายชื่อ ควบคุมการเข้าออกของบุคคลภายนอกและเก็บข้อมูลผู้มาติดต่อกับโรงเรียน

ประเทศนิวซีแลนด์

ตั้งแต่ 29 เม.ย. ให้เปิดโรงเรียนได้เฉพาะระดับ Year level 1-10 ส่วนนักเรียน Year 11-3 ให้ใช้การเรียนทางไกล



1.ความปลอดภัยที่โรงเรียน

School bubbles

- หมายถึงกลุ่มของครูและนักเรียนที่มีขนาดเล็ก ที่ทำกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันในชั้นเรียน มีการกำหนดระยะห่างทางสังคมระหว่างกัน
- จำนวนนักเรียน 10 คน /bubble ในช่วงแรก และเพิ่มเป็น 20 คน เมื่อมีความพร้อม
- อาจมี bubble ได้มากกว่า 1 กลุ่มต่อ 1 ห้องเรียน
- นักเรียนไม่สามารถเคลื่อนย้ายระหว่าง bubble ได้ ยกเว้นครู/บุคลากรที่ต้องการพักระยะสั้น หรือลาป่วย

ปัจจัยความสำเร็จ

- จำนวนบุคลากรที่พร้อมปฏิบัติงานในโรงเรียน
- ขนาดพื้นที่ของโรงเรียน /ห้องเรียน

การบริหารจัดการสถานที่

- จัดจุดรับส่งนักเรียนให้อยู่นอกรั้วโรงเรียน
- กำหนดจุดเข้าออกโรงเรียนหลายทาง
- จัดที่นั่งแบบสลับ ใช้เฟอร์นิเจอร์คั่นระหว่าง school bubbles ที่อยู่ในห้องเรียนเดียวกัน
- นักเรียนนั่งที่เดิมทุกวัน เพื่อให้สามารถติดตามผู้ติดเชือดี
- หันโต๊ะเรียนไปทางเดียวกัน หลีกเลี่ยงการหันหน้าเข้าหากัน
- เปิดประตู/หน้าต่างไว้ตลอดเวลาเพื่อให้อากาศถ่ายเท
- ใช้สัญลักษณ์ช่วยแสดงการเว้นระยะห่าง เช่น เทป สติกเกอร์
- ใช้ห้องเรียนเป็นที่รับประทานอาหารกลางวัน

ที่มา: 1. Managing health and safety in schools at Alert Level 3 - Ministry of Education, New Zealand
2. Property Checklist for Schools <http://www.education.govt.nz/assets/Documents/School/Property-checklist-for-Schools-final.pdf>

11



การปฏิบัติตัว

- รักษาระยะห่าง 2 เมตร นอกห้องเรียน 1 เมตรในห้องเรียน และ 1 เมตร ในรถโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงพัก
- บุคคลภายนอก รวมถึงผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็ก ควรรักษาระยะห่าง 2 เมตร กับบุคคลที่ไม่รู้จัก
- กำหนดเวลาเข้าเรียน เวลาพักเบรก และเวลาเลิกเรียนแบบหลวม
- ครู/เจ้าหน้าที่ต้องตรวจอาการ/สุขภาพนักเรียนเมื่อมาถึงห้องเรียน และให้นักเรียนที่ไม่สบาย กลับบ้าน
- จัดสารทำความสะอาดมือไว้ที่ประตูทางเข้าห้องเรียนและห้องน้ำ อาจใช้สบู่กดแทนได้
- หลีกเลี่ยงการใช้สิ่งของร่วมกัน หรือแบ่งอาหารกันรับประทาน
- ไอหรือจามใส่ข้อศอก
- วางระบบบริหารจัดการ กรณีที่นักเรียนต้องมาโรงเรียนแต่เช้า เพราะความจำเป็น

การรักษาความสะอาด

- หมั่นทำความสะอาดพื้นผิวที่มีการสัมผัสบ่อย เป็นประจำทุกวัน
- จัดวางเจลล้างมือหรือน้ำยาฆ่าเชื้อไว้ใกล้กับเครื่องมือที่ใช้กันหลายคน เช่น printer เครื่องถ่ายเอกสาร ทางเข้าห้องทำงาน เป็นต้น

ระบบบริหารจัดการเพื่อรองรับการติดตามผู้ติดเชื้อ

- จัดทำบัญชีรายชื่อนักเรียนที่อยู่ในแต่ละ Bubble และบันทึกการพบปะกับผู้อื่น หรือบุคคลภายนอก เก็บข้อมูลดังกล่าวไว้อย่างน้อย 2 เดือน
- จัดทำระบบบันทึกการมาทำงานของบุคลากร/การมาเรียนของนักเรียน

ที่มา: 1. Managing health and safety in schools at Alert Level 3 - Ministry of Education, New Zealand
2. Property Checklist for Schools <http://www.education.govt.nz/assets/Documents/School/Property-checklist-for-Schools-final.pdf>

12

2. การบริหารจัดการการเรียนการสอน

- อาจจัดกลุ่มนักเรียนบางระดับชั้นเข้าด้วยกัน เช่น year 9-10 หรือนักเรียนที่มาจากครอบครัวเดียวกัน
- จัดวิชาพลศึกษา และดนตรีนอกห้องเรียน
- ห้ามการเล่นกีฬาที่มีระยะห่างน้อยกว่า 2 เมตร และที่ต้องใช้อุปกรณ์ที่ฟาร่วมกัน
- หลีกเลี่ยงการเล่นเครื่องดนตรีประเภทเป่า
- ยกเลิกการไปทัศนศึกษา การรวมตัว กิจกรรมกีฬา การแสดง การประชุมผู้ปกครอง
- สามารถเปิดห้องสมุดได้ เนื่องจากไวรัสไม่สามารถอยู่ได้บนกระดาษหรือ cardboard แต่หนังสือที่ห่อปกพลาสติกต้องทำความสะอาดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ

3. การเตรียมความพร้อมให้ครู/บุคลากร

- บุคลากรสามารถมาทำงานที่โรงเรียนได้ หากจำเป็นหรือหากไม่มีอินเทอร์เน็ตที่บ้านเท่านั้น
- จัดทำระบบพัฒนาบุคลากรแบบออนไลน์

4. ความพร้อมที่จะเปิด/ปิด ss.ได้ทุกเมื่อ

- โรงเรียนที่มีผู้ติดเชื้อที่ยืนยันหรือกลุ่มเสี่ยง ต้องปิด 72 ชั่วโมง เพื่อสืบหาผู้ติดเชื้อและทำความสะอาด
- อาจปิดต่ออีก 14 วัน แต่สามารถเปิดได้เพื่อจัดการเรียนทางไกล

ที่มา: 1. Managing health and safety in schools at Alert Level 3 - Ministry of Education, New Zealand
 2. Property Checklist for Schools <http://www.education.govt.nz/assets/Documents/School/Property-checklist-for-Schools-final.pdf>

13

6. เดนมาร์ก เปิดให้เด็กเกรด 1-5 ได้มาโรงเรียนก่อน เน้นด้านความปลอดภัยของผู้ทำหน้าที่แม่บ้านของโรงเรียน มอบหมายให้ทำความสะอาดจุดสัมผัสบ่อย

ประเทศเดนมาร์ก

เริ่มเปิดโรงเรียน วันที่ 15 เม.ย. โดยเริ่มจากระดับก่อนปฐมวัย และเกรด 1 ถึง เกรด 5 ก่อน เนื่องจากเป็นกลุ่มที่เสี่ยงน้อยที่สุดที่จะติดเชื้อและแพร่เชื้อ และเริ่มเปิดเพียงครึ่งหนึ่งของโรงเรียนทั้งประเทศ และเพียง 35% ของโรงเรียนในโคเปนเฮเกน เนื่องจากโรงเรียนที่เหลือต้องการเวลาในการเตรียมพร้อม

ความปลอดภัยที่โรงเรียน

- จัดวางโต๊ะเรียนให้ห่างกัน 6 ฟุต (2 ฟุต) มีการกำหนดสัญลักษณ์บนพื้นเพื่อวัดระยะห่างให้เห็นชัดเจน
- ให้นักเรียนเดินทางมาโรงเรียนแบบหลั้วเวลาขึ้น ใช้ประตูทางเข้าหลายประตู
- จัดเตรียมอุปกรณ์และสารสำหรับใช้ล้างมือ ล้างมืออย่างน้อยชั่วโงละครั้ง (ตลอด 6 ชม.)
- ช่วงพักระหว่างคาบ ต้องจัดนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก
- ให้นักเรียนระดับโตเรียนจากที่บ้าน เพื่อให้มีพื้นที่ว่างเหลือ
- ครูจะร่วมงานกับครูกลุ่มเดียวกันตลอด ไม่มีการเปลี่ยน และไม่รวมตัวกันในห้องพักครู
- นักเรียนเล่นกับนักเรียนกลุ่มเดียวกันตลอด
- ไม่อนุญาตให้ผู้ปกครองเข้าไปในพื้นที่โรงเรียน
- แม่บ้านเสิร์ฟชา (tea ladies) มีหน้าที่เพิ่มเติม คือทำความสะอาดพื้นที่ที่มีการสัมผัสบ่อย เช่น คันประตู

การจัดการเรียนการสอน

- จัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่มเล็ก เช่น โรงเรียนใน Norrebro แบ่งนักเรียนในชั้นเป็น 2-3 กลุ่ม ในแต่ละห้องเรียนมีนักเรียนไม่เกิน 12 คน แต่ละกลุ่มมีครูเฉพาะ
- เน้นจัดการเรียนการสอนในพื้นที่เปิดโล่ง
- ต้องใช้ผู้ช่วยสอนมากขึ้น เพื่อสอนกลุ่มเล็ก



1. <https://www.bangkokpost.com/world/1900545/danish-schools-begin-reopening-after-month-long-closure>
2. <http://pubdocs.worldbank.org/en/356041588012892238/pdf/COVID19-Education-Sector-Brief-April-24.pdf>
3. <https://www.nytimes.com/2020/04/17/world/europe/denmark-schools-coronavirus.html>

7. เยอรมัน ให้เด็กโตเปิดเรียนก่อนเพื่อให้จบการศึกษา/ จบภาคเรียน

ประเทศเยอรมัน

การปิดโรงเรียนในเดือนมีนาคม

วันที่ 20 เมษายน อนุญาตให้เปิดโรงเรียนบางส่วน

ให้นักเรียนชั้นมัธยมกลับมาสอนปลายภาค เพื่อเตรียมจบการศึกษา

ครูและนักเรียนต้องมีอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล

- สวมหน้ากากอนามัย และใช้เจลล้างมือฆ่าเชื้อทำความสะอาด
- การเว้นระยะห่างทางสังคมเสมอ (1.5 เมตร)

ปลายเดือนเมษายน รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการของรัฐ

ได้กำหนดให้มีการพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับมาตรการด้านสุขอนามัย

(การจัดการรื้อโรงเรียน เวลาพัก และการแบ่งกลุ่ม ตามแนวทางปฏิบัติการเว้นระยะห่างทางสังคม)

รัฐที่เริ่มเปิดโรงเรียน เพื่อการสอบปลายภาค

ซัคเซิน (Saxony), นอร์ทไรน์-เวสต์ฟาเลีย (North Rhine-Westphalia),

เบอร์ลิน (Berlin), บรันเดินบวร์ค (Brandenburg), ชเลสวิค-ฮ็อลชไตน์ (Schleswig-Holstein)

ในขณะที่รัฐอื่นจะต้องรอนกว่าจะถึงช่วงต้นเดือนพฤษภาคม

ที่มา : <https://www.reuters.com/article/us-health-coronavirus-germany-students/back-in-the-classroom-open-your-books-germany-cautiously-reopens-schools-idUSKBN2221TH>
<https://www.thelocal.de/20200422/state-by-state-when-will-germanys-schools-open-again>
<https://www.ft.com/content/fdf893d5-40a0-4645-87fb-471b0f5e7ad0>



วันที่ 30 เมษายน เริ่มผ่อนคลายการควบคุม โดยให้เปิด สนามเด็กเล่น พิพิธภัณฑ์ สวนสาธารณะ และหอศิลป์

มาตรการที่ยังคงต้องปฏิบัติ

- การเว้นระยะห่างทางสังคมเสมอ (1.5 เมตร)
- ไม่รวมตัวกันในที่สาธารณะ

หากมีอัตราการติดเชื้อเพิ่มขึ้น อาจจำเป็นต้องมีการกลับมาควบคุมเข้มงวดอีกครั้ง

งดกิจกรรมสาธารณะขนาดใหญ่ เช่น คอนเสิร์ต และงานแสดงสินค้า ตั้งวันที่ 31 สิงหาคม



วันที่ 6 พฤษภาคม จะมีการพิจารณา การเปิดโรงเรียน ศูนย์ดูแลเด็ก อย่างค่อยเป็นค่อยไป และการเริ่มกิจกรรมกีฬาอีกครั้ง

ที่มา : <https://www.reuters.com/article/us-health-coronavirus-germany-students/back-in-the-classroom-open-your-books-germany-cautiously-reopens-schools-idUSKBN2221TH>
<https://www.thelocal.de/20200422/state-by-state-when-will-germanys-schools-open-again>
<https://www.ft.com/content/fdf893d5-40a0-4645-87fb-471b0f5e7ad0>

8. ญี่ปุ่น เลื่อนกำหนดเปิดเรียนไปเป็นเดือนกันยายน 2563 ให้กลุ่มเด็กที่จะจบการศึกษาเรียนก่อน มีแนวปฏิบัติด้านการรักษาความปลอดภัย มีการวางแผนพัฒนาโรงเรียนนวัตกรรมระดับโลกขึ้น



ประเทศญี่ปุ่น

การปิดโรงเรียนในช่วงต้นเดือนมีนาคม

วันที่ 6 เมษายน ให้เปิดโรงเรียนเฉพาะบางระดับชั้น ลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ

ชั้น ป. 1 และ ป. 6 ขึ้นมัธยมปลาย กลับมาสอบปลายภาคเพื่อเตรียมจบการศึกษา และการสอบเข้าเรียนในช่วงต้นเดือนเมษายน (ขณะที่ยังมีการแพร่ระบาด) โดยมีแนวทางปฏิบัติจากกระทรวงศึกษา

- สวมหน้ากากอนามัย และใช้เจลล้างมือฆ่าเชื้อทำความสะอาด
- การเว้นระยะห่างทางสังคม (2 เมตร)
- หมั่นตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย
- ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทดี และลดจำนวนนักเรียนในชั้นเรียน

และกลับมาปิดโรงเรียน หลังจากการสอบปลายภาคและพิธีจบการศึกษา จนถึงวันที่ 6 พฤษภาคม
วันที่ 29 เมษายน มีการเสนอให้ปรับเวลาเปิดการศึกษา เป็นเดือนกันยายน (จากเดิมเดือนเมษายน)



ที่มา : <https://www.straitstimes.com/asia/east-asia/japan-issues-guidelines-to-curb-virus-for-schools-set-to-reopen-next-month>
<https://www.channelnewsasia.com/news/commentary/japan-close-schools-coronavirus-covid-19-online-learning-laptops-12683174>
<https://www.infoquest.co.th/2020/15205>
<https://mainichi.jp/english/articles/20200501/p2g/00m/0na/099000c>
<https://mainichi.jp/english/articles/20200401/p2g/00m/0na/063000c>
<https://english.kyodonews.net/news/2020/04/95a68588ba74-many-schools-in-japan-reopen-after-month-long-coronavirus-shutdown.html>

17

การเรียนรู้ที่บ้านในช่วงปิดโรงเรียน

โรงเรียนติดต่อนักเรียนและผู้ปกครอง ให้รับการบ้านหรืองานจากโรงเรียน
เพื่อนำกลับไปศึกษาเรียนรู้ที่บ้าน โดยมีผู้ปกครองช่วยดูแลและตรวจสอบ

นักเรียนในโรงเรียนชั้นประถม และชั้นมัธยมต้นของรัฐบาล
มีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ

(จำนวนคอมพิวเตอร์ : จำนวนนักเรียน = 1 : 5.4)

รัฐบาลญี่ปุ่นเพิ่งวางแผนเพิ่มโครงสร้างพื้นฐาน ICT ในโรงเรียน และให้นักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงคอมพิวเตอร์ได้
ด้วยงบประมาณ 231 พันล้านเยน (หรือ 2.15 พันล้านเหรียญสหรัฐ)
ภายใต้โครงการโรงเรียนนวัตกรรมระดับโลกสำหรับทุกคน (GIGA) ในอีกสี่ปีข้างหน้า



ที่มา : <https://www.straitstimes.com/asia/east-asia/japan-issues-guidelines-to-curb-virus-for-schools-set-to-reopen-next-month>
<https://www.channelnewsasia.com/news/commentary/japan-close-schools-coronavirus-covid-19-online-learning-laptops-12683174>
<https://www.infoquest.co.th/2020/15205>
<https://mainichi.jp/english/articles/20200501/p2g/00m/0na/099000c>
<https://mainichi.jp/english/articles/20200401/p2g/00m/0na/063000c>
<https://english.kyodonews.net/news/2020/04/95a68588ba74-many-schools-in-japan-reopen-after-month-long-coronavirus-shutdown.html>

18

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นว่า ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในระดับนโยบาย พื้นที่ และโรงเรียน
สามารถนำแนวทางต่าง ๆ ไปใช้ได้ ซึ่งยังมีแหล่งเรียนรู้ มีเว็บไซต์อีก 40-50 เว็บไซต์ ที่พร้อมให้เรียนรู้เพิ่มเติม

เรียนรู้แนวทางรับมือสถานการณ์โควิด-19 จากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

การเตรียมความพร้อมเปิดเรียนรองรับสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของกระทรวงสาธารณสุข มี 2 กรม ที่เกี่ยวข้องคือ กรมควบคุมโรค จะให้คำแนะนำเมื่อเจอกรณีพบผู้ติดเชื้อ และกรมอนามัย จะออกมาตรการคำแนะนำโรงเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง แม่ครัว แม่บ้าน เป็นต้น ซึ่งกรมอนามัยได้หารือร่วมกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและ สพฐ. ทำความร่วมมือออกเป็นแนวทางที่เห็นชอบร่วมกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข มีการจัดทำแนวปฏิบัติ และสื่อการเรียนรู้ขึ้นมา คาดว่าจะแล้วเสร็จ ภายในเดือนพฤษภาคมนี้ จะใช้ในการชี้แจงให้หน่วยสาธารณสุขในพื้นที่ได้รับทราบ กำหนดกลุ่มเป้าหมาย โดยเชื่อมโยงแนวปฏิบัติด้านสาธารณสุขกับโรงเรียน เพื่อให้เตรียมการทั้งในส่วนกลาง และการเตรียมการในพื้นที่ มีการประเมินความพร้อมด้านสาธารณสุข มีการรายงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ เป็นการส่งต่อแนวปฏิบัติจากส่วนกลางไปยังเขต สาธารณสุขจังหวัดซึ่งเป็นกรรมการในคณะกรรมการควบคุมโรคติดต่อของจังหวัด

ประเด็นพิจารณาว่าควรเปิดเรียนเมื่อใดนั้น จะต้องใช้ข้อมูลหลายส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลสถานการณ์ของจังหวัด 2) ภูมิทัศน์ด้านความจำเป็นของเด็กและครอบครัว 3) ความสามารถในการเข้าถึงการเรียนทางไกล 4) ความพร้อมของครูและโรงเรียน ในศักยภาพการปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัย และ 5) แผนการเตรียมความพร้อมระดับจังหวัดในเรื่องความเสี่ยง ในด้านสาธารณสุข สุขาภิบาล การเรียน และการประเมิน ซึ่งจะต้องนำมาตรการของกระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการมาพิจารณาร่วมกันเพื่อให้มั่นใจในเรื่องความพร้อมในการเปิดเรียน

การดำเนินการตามมาตรการหลักและมาตรการเสริม ควรมีรูปแบบเฉพาะในแต่ละพื้นที่ โดยเลือกพื้นที่ เลือกกลุ่มโรงเรียน โดยกระทรวงศึกษาธิการกำหนดโรงเรียนเป้าหมายให้ แล้วดำเนินการร่วมกันที่หน่วยงานเพื่อให้เกิดแนวปฏิบัติที่เป็นไปได้และเหมาะสมแต่ละพื้นที่ ทั้งในเรื่องการเว้นระยะห่าง การออกมาตรการเฉพาะเพื่อให้เห็นตัวแบบในเรื่องสำคัญ เช่น การเปิดเรียนของโรงเรียนที่มีเด็กประจำ การใช้บริการรับส่งนักเรียนของรถสาธารณะ การปรับการใช้งบประมาณค่าอาหารกลางวันกรณีโรงเรียนยังไม่เปิดแต่ให้สามารถใช้งบค่าอาหารกลางวันได้ หรือโรงเรียนยังไม่เปิดแต่ให้เด็กได้ดื่มนมในโครงการนมโรงเรียนได้อย่างไร

เรียนรู้แนวทางรับมือสถานการณ์โควิด-19 จาก สพฐ.

แนวนโยบายของ สพฐ. มีการวางแผนและดำเนินการหลายส่วน มีการพิจารณาการเปิดเรียนในพื้นที่ปลอดภัย โดยขึ้นอยู่กับศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) จังหวัด เป็นการทำงานร่วมกันในพื้นที่ ประสานงานกัน ที่ผ่านมาให้โรงเรียนได้เช็คความพร้อมในการเรียนทางไกล มีการเตรียมการของงบประมาณช่วยเหลือเด็กกลุ่มเปราะบาง/ ยากจน 10%

สพฐ. คำนึงถึงความปลอดภัย การเรียนรู้ของเด็ก และการเข้าถึงเทคโนโลยี มีแนวทางการดำเนินงาน 4 ระยะ คือระยะเตรียมความพร้อม หาปัจจัยสนับสนุน การตั้งศูนย์เฉพาะกิจขึ้น ดำเนินการจนถึงวันที่ 17 พฤษภาคม ระยะที่สอง มีการทดลองจัดการเรียนการสอนทางไกล หารูปแบบที่ดีเพื่อปรับใช้ในวันกำหนดเปิดเรียนวันที่ 1 กรกฎาคม ดำเนินการตั้งแต่วันที่ 18 พฤษภาคม - 30 มิถุนายน ระยะที่สาม เป็นการจัดการเรียน

การสอนเพื่อรองรับ 2 สถานการณ์ คือ สถานการณ์ยังไม่คลี่คลายใช้การสอนทางไกล และหากสถานการณ์คลี่คลายใช้การสอนปกติ เป็นการเรียนภาคเรียนที่ 1 และ 2 ตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2563 - 30 เมษายน 2564 ส่วนระยะที่สี่ เป็นช่วงการทดสอบและการศึกษาต่อ ช่วง 1 เมษายน - 15 พฤษภาคม 2564

รูปแบบการเรียนการสอน มี 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) On-site เป็นการเรียนที่โรงเรียนในพื้นที่ปลอดภัย ภายใต้เงื่อนไขของ ศบค.จังหวัด (โดยขณะนี้มีเกณฑ์พื้นที่ปลอดภัยคือ ไม่พบผู้ติดเชื้อในพื้นที่ติดต่อกัน 28 วัน) 2) On-air ใช้สื่อ DLTV ในระดับชั้นอนุบาล- ม.3 ให้เรียน 3 ชั่วโมงต่อวัน ในเวลา 08.30-11.30 น. และใช้สื่อ สพฐ. ในระดับชั้น ม.4-6 ซึ่งได้รับการสนับสนุนจาก กสทช. ให้ช่อง Digital TV จำนวน 15 ช่อง และ 3) Online เรียนผ่าน Internet และ Application ที่ผ่านมา สพฐ. มีการสำรวจความพร้อมของผู้ปกครอง ด้านอุปกรณ์รับสัญญาณ การสื่อสาร ด้านเวลาดูแลการเรียนรู้ของเด็ก มีการจัดกลุ่มความพร้อมเพื่อให้โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเข้าไปให้การช่วยเหลือสนับสนุนครอบครัว

การเตรียมความพร้อมของครู ให้ศึกษาแนวทางการสอนผ่านเว็บไซต์ จัดทำใบงาน แบบฝึกหัดตามจุดเน้นในสาระการเรียนรู้ สร้างความเข้าใจ ข้อตกลงกับผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือการเรียนรู้ของนักเรียน นัดหมายพบผู้ปกครองและนักเรียน ส่วนด้านการสนับสนุนของ สพฐ. ได้จัดทำคู่มือการดำเนินงานของเขตพื้นที่ ผอ.ร.ร. ครู และผู้ปกครอง เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทางโทรทัศน์ เว็บไซต์ การสนับสนุนเด็กที่ขาดแคลนอุปกรณ์ เช่น ของบประมาณ ขอล่องรับสัญญาณจากกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ขอสัญญาณอินเทอร์เน็ตจากเจ้าของโครงข่ายผ่าน กสทช.

เรียนรู้แนวคิดการรับมือสถานการณ์โควิด-19 ของโรงเรียนและครูไทย

สถานการณ์เฉพาะหน้าและการเตรียมการของโรงเรียน จากการเก็บข้อมูลสภาพจริงจากเครือข่ายครูและโรงเรียน จำนวน 245 คน ได้ข้อมูลเชิงลึก 30 คน ได้ข้อมูลจากการสุ่มสอบถามโรงเรียน จำนวน 22 โรงเรียน ได้ข้อมูลแนวความคิดต่อการรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าวใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเปิดเรียน ต้องการให้มีทีมปฏิบัติการและผู้รับผิดชอบในการตัดสินใจในการเปิด-ปิดโรงเรียน 2) ด้านสุขอนามัย ควรมีความเข้มงวดของมาตรการต่าง ๆ อย่างไร เช่น ความถี่ในการทำความสะอาด ระยะห่างที่เหมาะสม ระบบการระบายอากาศของห้องเรียน เครื่องมือคัดกรองและการเช็คประวัติ (ครู 70% กังวลเรื่องการระบายอากาศและการคัดกรองเด็ก) แผนการดูแลเด็กรายบุคคลหากติดเชื้อ การเดินทางอย่างไรให้มีระยะห่างบนรถโดยสารอย่างปลอดภัย (ครู 95% ห่วงเรื่องความปลอดภัยในรถรับส่ง) 3) ด้านการเรียนการสอน ครูยังไม่มั่นใจในการสอน จิตใจครูยังไม่พร้อมสอนออนไลน์ ครูคิดว่าจะมีปัญหาเรื่องความตั้งใจในการเรียนรู้เมื่ออยู่ตามลำพังของเด็ก เวลาที่เด็กจะให้ความสนใจในเวลาเรียน 50 นาที อาจต้องปรับให้เหลือ 30 นาที 4) ด้านเทคโนโลยี ครูคิดว่าสามารถสอนออนไลน์ได้ แต่ไม่มีความมั่นใจ สิ่งสำคัญยิ่งกว่าคือ เด็กที่เรียนปลายทาง เรียนจากที่บ้าน จะมีความไม่พร้อมด้านเทคโนโลยี เด็กมีโอกาสเข้าถึงเทคโนโลยีน้อย และ 5) ด้านการสื่อสาร จะต้องมีการสื่อสารและปรับให้ตรงประเด็นและตรงกลุ่มเป้าหมายทั้งกลุ่มนักเรียนเข้าเรียนใหม่และกลุ่มผู้ปกครอง

เรียนรู้การปฏิบัติเพื่อพัฒนาให้เหมาะสมกับเด็ก โรงเรียน และพื้นที่

ประเด็นที่ควรพิจารณาเพิ่มเติมในการดำเนินการ 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ควรมีกลไกการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานด้านสาธารณสุขและหน่วยงานกระทรวงศึกษาธิการที่อยู่ในพื้นที่ เพื่อจัดการให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ มีการวางแผนการทำงานร่วมกัน การดำเนินการร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยริเริ่มในกลุ่มย่อย ๆ เช่น กลุ่มโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ในการเตรียมการดำเนินการนับจากนี้ไปจนถึงวันที่เปิดเรียน 2) การเดินทางไปโรงเรียนของนักเรียน ทั้งโดยรถโรงเรียน และรถสาธารณะ จะจัดการอย่างไร เช่น ควรให้มีการเหลื่อมเวลา การประสานงานกับหน่วยงานด้านการคมนาคม โดยโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ธนบุรี อาจพิจารณาทดลองหารูปแบบแนวทางที่เหมาะสมในเรื่องการเดินทางสำหรับนักเรียนในเมือง 3) ควรมีข้อกำหนดหรือมาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียนลักษณะพิเศษต่าง ๆ โรงเรียนประจำ โรงเรียนพักนอน/ พักค้าง เช่น กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย 4) ควรมีการดูแลกลุ่มเด็กเปราะบาง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการอย่างไร เช่น สพฐ. จะร่วมมือกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในการดูแลเด็กปฐมวัย หรือจะจับมือกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หรือร่วมมือกับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ในการให้เงินเพิ่ม หรือควรมีการสำรวจเพิ่มเติมข้อมูลด้านชีวิตความเป็นอยู่ ทุกข์สุขของเด็ก หรือเด็กได้รับประทานอาหารเพียงพอหรือไม่ด้วย และ 5) ควรมีระบบการคัดกรอง หรือระบบติดตามตัวเด็กได้อย่างไร เช่น ระบบติดตามสำหรับเด็กมัธยมศึกษา

จากการประชุมกลุ่มโรงเรียนวิถีใหม่ (New Normal School) ครั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมกว่า 40 คน ทำให้ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้ข้อคิด ได้เห็นตัวอย่างและเมนูที่หลากหลาย เห็นอุปสรรคและวิธีแก้ปัญหา ได้แรงบันดาลใจในการจัดการกับอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ ในแง่มุมและประเด็นใหม่ ๆ ก้าวต่อไปคือ **การเชิญชวนให้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปลงมือปฏิบัติจริง โดยเฉพาะในโรงเรียนกลุ่มต่าง ๆ เพราะโรงเรียนคือหัวใจของอนาคต ซึ่งทุกฝ่ายทุกภาคส่วนพร้อมช่วยโรงเรียนในทุกด้าน ทั้งด้านการเลือกใช้เครื่องมือต่าง ๆ ทั้งในด้านการเรียนการสอนแบบผสม (ครูผสมสื่อ เด็ก และปกครอง) และด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ ให้ปรับใช้ในโรงเรียนได้ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนและสร้างกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการปฏิบัติ หรือ Community of Practice ไปสู่โรงเรียนวิถีใหม่ (New Normal School) ในอนาคตร่วมกัน**

สรุปประเด็น:

พิทักษ์ โสตถยาคม

pitak.sot@obecmail.org

9 พฤษภาคม 2563